ФДЦП
Фондация "За децата с церебрална парализа"

Адрес: гр.София,
Район Оборище,
ул."Султан Тепе" №18
тел: +359 886420132
email: info@fccp.bg
www.fccp.bg

ОФИЦИАЛНО СТАНОВИЩЕ

на

Фондация „За децата с церебрална парализа“

(ФДЦП)

Относно: Законопроект № 52-654-01-176 за изменение и допълнение на Закона за личната помощ, внесен на 10 ноември 2026 г.

ДО:
Председателя на Народното събрание на Република България
Председателя на Комисията по труда, демографската и социалната политика
Председателя на Комисията по здравеопазването
Председателя на Комисията по бюджет и финанси
Председателя на Комисията по правата на човека, вероизповеданията и жалбите на гражданите
Министъра на труда и социалната политика
Министъра на здравеопазването
Омбудсмана на Република България
Националния съвет за хората с увреждания
Съвета за наблюдение по Закона за хората с увреждания
Агенцията за хората с увреждания
Комисията за защита от дискриминация
Прогресивна България
ГЕРБ - СДС
Движение за права и свободи - ДПС
Демократична България
Продължаваме Промяната
Възраждане

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Фондация „За децата с церебрална парализа“ работи за защита на правата, подкрепата и социалното включване на децата с увреждания и техните семейства.

Позицията ни се основава на практическия опит и познаването на ежедневните предизвикателства пред тези семейства – постоянната грижа, достъпа до здравни, социални и образователни услуги и необходимостта от рехабилитация и подкрепа.

Считаме, че всяка промяна в механизма за лична помощ трябва да отчита реалните потребности на хората с увреждания и техните семейства, като гарантира както правата на ползвателите, така и сигурността на личните асистенти.

ФДЦП
Фондация "За децата с церебрална парализа"

Адрес: гр.София,
Район Оборище,
ул."Султан Тепе" №18
тел: +359 886420132
email: info@fccp.bg
www.fccp.bg

Фондация „За децата с церебрална парализа" изразява категоричното си несъгласие с предложените промени в Закона за личната помощ, доколкото те предвиждат отслабване на трудовите, социалните и осигурителните гаранции на хората, които предоставят лична помощ.

Считаме, че подобни законодателни решения не представляват реформа в интерес на хората с увреждания и техните семейства, когато се постигат чрез ограничаване на сигурността и правата на хората, от чийто труд зависи ежедневието на хиляди семейства.

Личната помощ не е привилегия. Тя е условие за достоен живот, независимост, участие в обществото и реално упражняване на правата на хората с увреждания.

Зад всеки човек, който ползва лична помощ, стои конкретна човешка история. Родител, който иска детето му да има възможност да учи, да общува и да се развива. Възрастен човек, който иска да запази своята самостоятелност. Семейство, което се опитва да съчетае грижата с работата, отглеждането на останалите деца и нормалния семеен живот.

За тези хора личният асистент не е просто изпълнител на определени часове работа. Той е част от системата за подкрепа, която позволява на семейството да функционира и на човека с увреждане да живее с достойнство.

Ето защо сме особено обезпокоени от следните предложения:

1. Замяната на трудовите договори със специални договори за предоставяне на лична помощ

Не приемаме създаването на специален режим, който поставя личните асистенти извън обичайните гаранции на Кодекса на труда, без едновременно с това да осигурява равностойна и изрично регламентирана защита.

Гъвкавостта в организацията на личната помощ не трябва да бъде за сметка на трудовите права. Възможността повече хора да съвместяват личната помощ с друга професионална дейност е легитимна цел, но тя не оправдава отнемането на вече съществуващи гаранции.

2. Несигурност в доходите и заплащането на личните асистенти

Категорично възразяваме срещу отпадането на обвързването на часовото възнаграждение с минималната работна заплата и срещу премахването на гарантираното доплащане за трудов стаж и професионален опит.

Личната помощ е отговорен, ежедневен и често физически и емоционално натоварващ труд. Тя изисква постоянство, ангажираност, доверие и познаване на индивидуалните потребности на човека с увреждане.

Този труд трябва да бъде достойно заплатен и оценен, а не поставян в зависимост от ежегодни бюджетни решения, които не гарантират предвидимост и устойчивост на доходите.

3. Липса на достатъчно ясни гаранции за социална и осигурителна защита

Изразяваме сериозно безпокойство от отпадането на задължителното осигуряване за някои социални рискове и от липсата на изрично разписани равностойни гаранции за платен годишен отпуск, болнични, майчинство и защита при прекратяване на правоотношението.

ФДЦП
Фондация "За децата с церебрална парализа"

Адрес: гр.София,
Район Оборище,
ул."Султан Тепе" №18
тел: +359 886420132
email: info@fccp.bg
www.fccp.bg

Не е приемливо хората, които ежедневно полагат грижа за други хора, да бъдат поставяни в по-несигурно положение по отношение на собственото си здраве, семейство и бъдеще.

4. Риск от нарушаване на непрекъснатостта и индивидуалния избор на личен асистент

Личната помощ е изградена върху доверие, индивидуални потребности и устойчиви взаимоотношения. Особено при децата и хората с комплексни увреждания смяната на асистент не е просто административна промяна.

Тя може да доведе до стрес, загуба на усещане за сигурност, затруднения в ежедневните дейности и прекъсване на установени отношения на доверие.

Всяко ограничение, което затруднява избора на подходящ асистент или създава риск от прекъсване на подкрепата, трябва да бъде внимателно преосмислено. В центъра на решенията трябва да стои конкретният човек и неговите потребности, а не административното удобство.

5. Недостатъчни гаранции за защита на интересите на семействата

Предложените промени не дават достатъчно яснота и гаранции относно последиците за семействата, които разчитат на механизма за лична помощ, особено когато родителят е и личен асистент на своето дете.

Като организация, която работи за правата и подкрепата на децата с церебрална парализа и техните семейства, ежедневно се сблъскваме с реалността на родителите, които носят огромна отговорност за грижата, развитието и ежедневието на децата си.

За много семейства личната помощ е единствената възможност родителят да се върне на работа, да отдели време за другите си деца, да се погрижи за собственото си здраве или просто да има възможност да бъде родител, а не единствен и непрекъснато ангажиран човек, полагащ грижа.

Особено важно е да се отчете, че в много случаи родителите са и лични асистенти на собствените си деца. За тях предложените промени не засягат само условията на труд и възнаграждението, а пряко икономическата и социалната сигурност на цялото семейство.

Тези родители съчетават ежедневната грижа с отговорността да осигуряват развитието, безопасността и достъпа на децата си до образование, рехабилитация и необходимите здравни и социални услуги. За тях личната помощ е механизъм, който признава и подкрепя реално полагания труд по грижата за детето.

Промени, които водят до намаляване на доходите, несигурност в осигуряването или загуба на социални гаранции, могат да задълбочат уязвимостта на тези семейства и да поставят под риск непрекъснатостта на грижата.

Нестабилността на механизма за лична помощ не засяга само асистентите. Тя засяга пряко хората с увреждания и семействата, които разчитат на тази подкрепа, и може да задълбочи социалната изолация, изтощението на родителите и риска от институционализация и раздяла на семейства.

Считаме, че държавата трябва да създава условия за подкрепа на семействата, а не да прехвърля още повече отговорности и несигурност върху тях.

ФДЦП
Фондация "За децата с церебрална парализа"

Адрес: гр.София,
Район Оборище,
ул."Султан Тепе" №18
тел: +359 886420132
email: info@fccp.bg
www.fccp.bg

6. Съответствие с международните стандарти за защита на правата на хората с увреждания и децата

При разглеждането на предложените изменения следва да бъдат отчетени задълженията на Република България по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и Конвенцията на ООН за правата на детето.

Член 7 от Конвенцията за правата на хората с увреждания изисква при всички действия, отнасящи се до деца с увреждания, водещо съображение да бъде техният най-добър интерес.

Член 19 признава правото на хората с увреждания да живеят независимо и да бъдат включени в общността, включително чрез достъп до необходимата индивидуална подкрепа.

Член 28 поставя акцент върху правото на адекватен жизнен стандарт и социална закрила.

Същевременно Конвенцията на ООН за правата на детето, и по-специално членове 3 и 23, поставя изискването най-добрият интерес на детето да бъде първостепенно съображение и признава правото на децата с увреждания на специални грижи и подкрепа, осигуряващи достоен живот и пълноценно участие в обществото.

Считаме, че предложените законодателни промени трябва да бъдат оценени и през тази призма, не само от гледна точка на административната и финансовата организация на механизма, но и с оглед на реалната възможност хората с увреждания да упражняват правата си, а техните семейства да получават необходимата подкрепа.

Всяка реформа в системата на личната помощ следва да укрепва, а не да поставя под риск условията за независим живот, социално включване и защита на най-добрия интерес на детето.

НАШИТЕ ИСКАНИЯ

Във връзка с изложеното настояваме:

1. Да не се приема замяната на трудовите договори на личните асистенти със специални договори, които не осигуряват равностойни трудови и социални гаранции.

2. Да се запази обвързването на възнагражденията с минималната работна заплата и да се гарантира заплащането на трудовия стаж и професионалния опит.

3. Да бъдат гарантирани всички основни права на личните асистенти – платен годишен отпуск, защита при заболяване и майчинство, социално и здравно осигуряване и защита при прекратяване на правоотношението.

4. Да не се допускат административни ограничения, които необосновано стесняват възможността човекът с увреждане и неговото семейство да изберат подходящ личен асистент.

5. Преди приемането на промени да бъде проведено реално и прозрачно обществено обсъждане с участието на хора с увреждания, родители, организации на хора с увреждания, организации на лични асистенти и техните представители.

6. При оценката на въздействието да бъдат анализирани отделно последиците за:

ФДЦП
Фондация "За децата с церебрална парализа"

Адрес: гр.София,
Район Оборище,
ул."Султан Тепе" №18
тел: +359 886420132
email: info@fccp.bg
www.fccp.bg

- Родителите, които са лични асистенти на своите деца.
- Семействата на деца с тежки и комплексни увреждания, нуждаещи се от постоянна подкрепа.
- Доходите и осигурителната защита на родителите, предоставящи лична помощ.
- Непрекъснатостта на грижата и възможността за запазване на установените взаимоотношения между детето и асистента.
- Достъпа на децата до образование, рехабилитация, здравни и социални услуги.
- Риска от увеличаване на финансовата и социалната зависимост на семействата.

НАШАТА ПОЗИЦИЯ

Ние не сме против подобряването на механизма за лична помощ. Не сме против разширяването на възможностите повече хора да предоставят такава подкрепа. Не сме против по-добрата организация, прозрачността и контрола върху публичните средства.

Но сме против реформи, които постигат административна гъвкавост чрез намаляване на права и прехвърляне на риска върху най-уязвимите участници в системата.

Не може да говорим за независим живот на хората с увреждания, когато несигурността на личната помощ прави живота им зависим от случайността, бюджетните решения и възможността на семействата им да компенсират липсите на държавата.

Не може да говорим за подкрепа на семействата, когато поставяме в несигурност хората, които им помагат да останат заедно.

Не може да говорим за достойнство, когато трудът, който осигурява достоен живот на друг човек, не получава необходимото признание и защита.

Личната помощ е право, а не разход, който трябва да бъде оптимизиран за сметка на хората.

Призоваваме народните представители да преразгледат предложените текстове и да не допускат приемането на промени, които отслабват правата на личните асистенти и поставят под риск сигурността на хората с увреждания и техните семейства.

Особено важно е да бъде разбрано, че за много семейства родителят и личният асистент са едно и също лице. Когато поставяме в несигурност правата и доходите на този родител, поставяме в несигурност и подкрепата, от която зависи детето му.

Не можем да очакваме от родителите да осигуряват непрекъсната и специализирана грижа за своите деца, като същевременно ги лишаваме от необходимата икономическа, социална и осигурителна сигурност.

Защитата на личния асистент в тези случаи е и защита на детето, и защита на семейството.

Защото зад всяка промяна в закона стоят човешки животи, семейства и ежедневни битки, които не могат да бъдат измерени само в бюджетни показатели.

С уважение,

ФОНДАЦИЯ „ЗА ДЕЦАТА С ЦЕРЕБРАЛНА ПАРАЛИЗА“

ЕИК: 206131318

ФДЦП
Фондация "За децата с церебрална парализа"

Адрес: гр.София,
Район Оборище,
ул."Султан Тепе" №18
тел: +359 886420132
email: info@fccp.bg
www.fccp.bg

Седалище и адрес на управление: област София, община Столична, район Оборище, гр. София, ул. „Султан Тепе“ № 18.

Представлявана от: Мария Йорданова – председател.

Електронна поща: info@fccp.bg
Телефон: (+359) 886420132
Уебсайт: www.fccp.bg

Изх. № 19
Дата: 12.11.2026 г.